

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITE-
RARA DOBROGEANA

APARE LUNAR

Director, **PETRU VULCAN.**

W W W

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. DECEBAL, 8.
CONSTANȚA

W W W

ABONAMENTUL:

Un an în față . . . . . Lei 6 | Un an în străinătate Lei 10
Dum. an. . . . . 3 | Jum. an. 5

UN NUMĂR 50 BANI

W W W

SUMARUL No. 7:

În cinstea neamului românesc, de *Petru Vulcan*. — *Deșteptarea României* (odă), de *Gh. I. Mocanu*. — *Morăvuri literare* (studiu), de *M. A. Reunert*. — *Te-am așteptat* (romanță), de *P. Vulcan*. — *Olteanca* (poezie ilustrată), de *P. Vulcan*. — *Lelia* (recenzie), de *M. A. Reunert*. — *Tezaurul din Franca-bard* (roman) urmare, de *Albert Dav.* — **Bibliografii**, Redacția. — **Ilustrațiuni**: **Co-lumna lui Traian, Ovidiu**; portretele: **MM. LL. Regele și Regina, Ion Bănescu** primarul urbei Constanța și *Olteanca*.

Constanța, 1906 W W
Tipografia „Aurora”
W W Frați Grigoriu.

Ilustrațiile: *Columna lui Traian, Ovidiu* și a *MM. LL. Regele și Regina*.

Cu ocazia întâlnirii în Tomis a strănepoților lui Traian, Divul împărat, colonizatorul Daciei, numele lui a fluturat des pe buzele tuturor și actele lui mărețe săpate în obeliscul din forul Romei, au îmbărbătat la fapte nobile.

În fericita amintire a acestor zile mari, am ilustrat revista noastră cu *Columna lui Traian*, cu chipul nefericitului poet Ovidiu, cum cu portretele *MM. LL. Regele Carol I și Regina Elisabeta* și al *D-lui Ion Bănescu* primarul Constanței.

A apărut No. 11 și 12 pe August, din tinera dar plină de viață revista dobrogeană «*Colnicul Hora*», cu redacția și administrația în Tulcea, conținând următorul bogat sumar: *Vis de primăvară* (nuvelă), de Quirites; *Doina*, de C. A. Giulescu; *A șasea zi*, de I. Holban; *Unei călătoare* (poezie), de Quirites; *Turbarea*, de N. Tănăsescu; *Plânsul exilatului*, de C. Nutzescu; *Utilitatea hipnotismului*, de Leoniu; *Azi nu mai ești ca 'n trecut*, de Lucian; *Scene de dragoste*, de Miorel; *Noaptea* (poezie), de Miorel; *Scântei* (poezie), de Chic; *Din adevăruri*, de Valeria; *E prea târziu*, de Nutzescu; *Ca 'n alte vremuri*, de C. A. Giulescu; *Câteva cuvinte*, de Cronicar; *Bibliografii*, de Chic.

Abonamentul pe an 4 lei. O recomandăm cu toată căldura.

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

Director-fondator: PETRU VULCAN

IN CINSTEA NEAMULUI ROMANESC *)

Sănătate vouă fraților, urmașii plăcșilor lui Ștefan Cel Mare și vouă urmașilor lui Avram Iancu, Horia, Cloșca și Crișan, cari ați ajuns mulțumiți și fericiți la rețele roastre, cum și vouă urmașilor acelor legionari, cari au prefăcut Corintul în provincie romană, aromâni din văile și câmpiile Pindului, care ați venit să respirați aerul libertăței în țara mună.

A fost un moment rar din viața noastră națională, când într'o caldă îmbrățișare ne-am văzut strănși la olaltă : Bănățeanul cu Dunăreanul, Ardeleanul cu Macedoneanul, Olteanul cu Bucovineanul.

*În anul al 40-lea de glorioasă Domnie a M. S. Regelui Carol I, și în al 1800-lea, de când Divul Traian, a altoit în sânul țării mume, vița odraslelor din neamul latin : Țara și-a desfășurat din belșug roadele și s'a gătit, — **Ea Sfânta și glorioasa mamă, România**, în cele mai scumpe podoabe, în vederca îmbrățișerei fiilor ei din țările subjugate.*

Pământul românesc dela Severin în Dorohoi și din Carpați până la Mare, s'a sguduît, Marea a tresăltat agitată, prevestindu-ne nouă un semn îmbucurător, semnul prin care ne-am văzut visul cu ochii, — înfiripat o clipă de eroul dela Călugăreni, — întruchipându-se, luând ființă în anul jubiliar și al marelui expoziții naționale.

Iarba câmpului, frunzele arborilor, prin misteriosul lor freamăt, au dus în depărtări vestea întruchipărei visului românilor de pretutindenii, și azi românul nu poate, de cât în calda-i rugăciune, către Cel a-tot Puternic, să binecuvinteze înfrățirea sufletelor românești, care a făcut

*) Spre știință : din acest articol am împrumutat corespondentului - *Adevărului* - mai multe pasagi — din care și-a întocmit telegrama : - *Salutare frate Aromân* -.

să fie dărâmate pe veci, granițele ce-i despart și să trăiască într'un gând și o simțire.

Ne-a fost dat ca, în acest an, care se va înscrie cu litere de aur în istoria poporului român, să auzim pe teritoriul regatului nostru, cântările fraților, cari ne-au legănat visele copilărești, să ne vedem cu toți la olaltă, să ne îmbrățișem într'o caldă înfrățire și într'un moment dat, să sbucnească ca dintr'un vulcan, dragostea pentru țara fără mumă, înecată în pepturi românești de veacuri.

Ne-a fost dat să ne simțim cu toți alătura, înduioșați de bucuria unei revederi de mult dorite, pentru întărirea sufletului și îmbărbătarea întregului nostru neam, care să ne întărească în luptă și să ne cînducă la idealul dorit.

Momente sublime din viața neamului nostru care nu se pot uita nici odată și care ne umplu ochii de lacrimi calde, lacrimi ce vin să răcorească dorul nostru de frați, ca roua dimineții florile.

Ne-a fost dat nouă, strejerilor neamului românesc la Mare, să vedem cu ochii umezi de lacrimi, fecioare mândre și voioase, gătite de sărbătoare, frumoasele fecioare și femei din Seliște, din Sibiu, Beiuș, Oraștie, Tigvanul-Mare, Lugoș, Deva, Arad, Crișana, și apoi din Câmpulungul Bucovinei, Cernăuți și Suceava și din toate părțile locuite de români.

Oh, nu vcm putea uita nici accia mari și strălucitori, nici fluturarea zâmbetului acluiă, pe niște buze coste și nici portul mândru al româncei de peste munți, și nici harurile și voioșia ei.

Ca și cum ne-am fi cunoscut de veacuri, — ceva misterios și dulce ne atrăgea, ne fermeca, — clipele acele le rescumpăram vecinicieii cu mii de lacrimi, cu secolii de suferințe amare.

Și am cântat și jucat hora unirei în piața lui Ovidiu, în câmpia plantației, la o laltă cu mândra oaste a țării românești.

Și 1 utu-s'au curântări pline de însuflețire, de către inimoșii și inteligenții frați bucovineni: Doboș Filaret și G. Tofan dela «junimea literară», de către D-rî Dobrin și Ccașa din Ardeal și Banat, de către Sever Bocu, redactorul Tribunei din Arad, Mihail Velici avocat și Nicu Spejeree de către D-l Ioan Bănescu Primar al Constanței, I. Costacea revizor școlar, Mihail Mârzea Directorul Tribunei Dobrogei și de către subsemnatul.

Sărbători mai fericite, mai înălțătoare, n'a pomenit încă Tomisul.

Dieul Traian, marele nostru Rege Carol I, Ovidiu și neamul românesc cu expoziția generală română, au fost isroarele inspirațiunei tuturor.

Am vorbit în fața Bucovinenilor, Ardelenilor, Bănățenilor și Macedonenilor și parcă n'ași mai fi voit să slărșesc. M'am simțit transfigurat și inspirat ca nici odată.

Prin glasul meu, vorbea mult încreatul frate de la Pind, de accia bag scama, sfărșind curântarea mea din câmpia Mamaei, D-nul August Nicoara, directorul băncei industriale din Deva, cu lacrimi în ochi m'a îmbrățișat și sărutat.

Spuncam fraților noștri depărtați :

«Aceleași căntece ne au legat visele copilăriei, același datini, același lege, și acciași limbă am moștenit de la strămoși, avem același aspirații, sunteți trup din trupul nostru, de accia ne bucurăm că vă vedem și cu drag vă îmbrățișem»

Aiurea Bucovenenilor le spuneam :

«Dacă frumusețea naturii Dobrogei, nu va fi în stare să vă încante privirea, cum v'a încântat-o dulcea Bucovină, apoi vă dăruim în schimb frumusețea inimilor noastre, entuziasmul și dragostea noastră, ce nu se vor stinge nici odată pentru voi, pe care vă rugăm să le luați cu voi acasă și acolo să le sădiți adânc în inimile tinerilor vlăstare, să știe și ele că, aci în Dobrogea, bat inimi românești pentru frații noștri Bucoveneni».

Iar în altă parte Macedonenilor :

«Ne faceți impresia sfărâmăturii unui corp de armată, care se întoarce victorios în Patrie.

Neorocirile și suferințele voastre v'au oțelit atât de mult ființa etnică, în cât de aci încolo nu ne mai temem nici de fulgerile nici de trăznetele lui Jupiter de a vă putea șterge această ființă».

Acum fraților, când fiecare vă găsiți la vetrele voastre, nu ne îndoim că, cu gândul și simțirea sunteți la țara mamă, unde în câteva momente ați trăit veacuri întregi.

Pururea să vă fie gândul la ea fraților, unde se va întâlni cu al nostru și astfel, uniți într'un gând și o simțire, **să spargem de veci granițele ce ne despart.**

Dumnezeul părinților noștri să ne ajute așa să fie.

Amin.

PETRU VULCAN.

Te-am așteptat

— Romanță —

Muzica de Tenorul Vasiliu.

Te-am așteptat să-mii vii
Sub caisul înrouat...
Te-am așteptat, te-am așteptat,
Până în zori de zi.

Dar tu n'ai mai venit
Și eu pleoape n'am închis.
Ce mi-ai promis, ce mi-ai promis,
Și m'ai lăsat măhnit?

Și-am tremurat de dor
O noapte 'ntreagă draga mea,
Se tot mira, se tot mira
Și luna ascunsă 'n nor...

Atunci am plâns cumplit
Sub caisul înrouat
Și 'ndurerat, îndurerat
M'am depărtat măhnit...

PETRU VULCAN.

Spre a satisface pe numeroșii noștri cititori, publicăm celebra romanță care a făcut ocolul Europei.

M. S. REGINA ELISABETA

M. S. REGELE CAROL I

Deșteptarea României

1866 - 1906. Marș după „Deșteaptă-te Române”

M. S. REGELUI CAROL I

S'au deșteptat Românii din lungul somn în care,
O mie ani de-arândul, dormit-au tare greu.
Din plaiuri depărtate, acum, cu mic cu mare,
Intregei lumi arată că libertate vreau.

Prin șesuri lungi convoaie, bătrâni, tineri, într'una
Voișii vin toți Românii, trecând peste Carpați.
Din Maramureș, Turda, Banat și Bucovina,
Din Belți, Arad și Pind, găsindu-se de frați.

Vin toți în România, mânați de dor să cate
De-a fi și ei de veacuri o clipă la ai lor,
Să soarbă o minută din sfânta Libertate
Ș'uniți într'o gândire să-și cânte a lor dor.

Jucând hora cea mare cu toții într'o casă
În cuget și simțire fiind ca unul toți.
De dușmani și de soartă acum lor nu le pasă
Au piepturi oțelite ai Romei strănepoți.

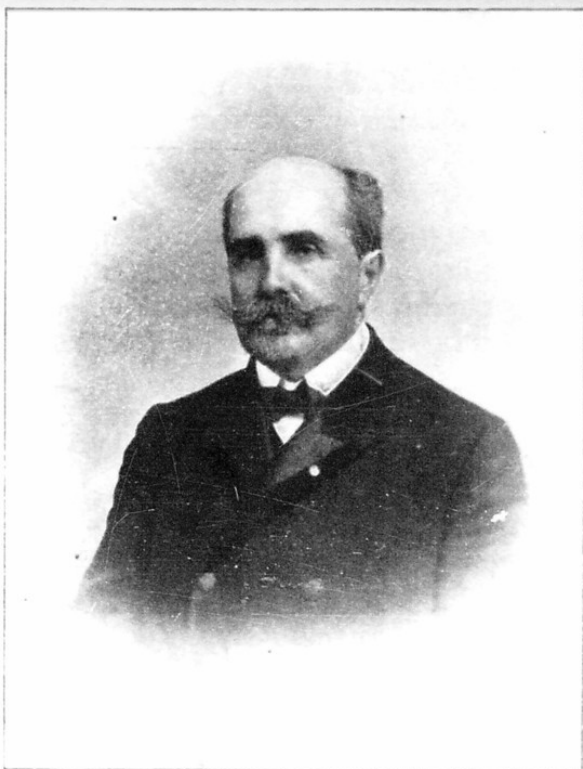
Spre Șoimul de la Plevna privirea-i ațintită
La Peleş e speranța întregului popor.
Un semn!... și dușmănimia ca pleavari risipită,
Românii luptă într'una și pentru țară mor.

Un neam întreg, O Rege! spre steaua Ta privește,
Și 'n spada Ta vitează credință mare-au pus.
Încinge-o dar în grabă și spre dușmani pornește,
Vitejii sunt cu Tine și Domnul cel de sus.

GH. I. MOCANU.

ION BĂNESCU

PRIMARUL URBEI CONSTANȚA

Intrupează una din epocile cele mai spornice în lucrări de mare însemnătate, cari au transformat cu desăvârșire fața Constanței, prin zidirea de școli, biserici, băi, cazino, darea de pământuri la funcționari, aducerea apei dela Dunăre, construirea Halei, a trenului ce duce la băile Mamaei, iluminarea orașului cu electricitate, linia din Constanța la Tekirghiol, noul abator, în sfârșit toate progresele realizate într'un scurt timp în orașul nostru, sunt legate de numele lui Ion Bănescu.

Dar acest nume azi e cu drag pronunțat de întregul neam românesc care a defilat pe lângă statuia lui Ovidiu, unde primarul nostru a primit în numele cetății pe scumpii noștri frați din

toate provinciile subjugate, urându-le bun venit și îmbrățișându-i cu adevărată dragoste românească.

Numai un suflet entusiast, numai o fire idealistă ca cea a lui Ion Bănescu putea să fie la înălțimea situațiunei.

Banatul, Ardealul, Bucovina Crișana și Macedonia, l'au văzut și i-au auzit glasul profetic în zile de sărbători înălțătoare, spre a nu-l putea uita niciodată.

Aducându-și aminte de primirea frățească ce li s'a făcut în Constanța de către cetățeni și primar, vor spune străinilor: *veni, vidi, vici* — adică: am văzut ce pui de șoim veghiază destinele Constanței și se vor mândri cu numele lui Ion Bănescu.

OLTEANCA

I

Așa am întâlnit-o atunci:
Cu secerea și snopu 'n mâni
Venind răsac de prin lunci;
Și am oprit-o lângă crâng,
La pept cu foc și drag s'o străng
Și să-i sărut roș-albii săni.

II

Și ei de mine 'i era dor:
Țin mînte cum m'a sărutat,
Încît și astăzi mă 'nflor
În jur de noi: cărări cu flori
Și cânturi de privighetori
Ne fermecau pe inserat.

III

Acca tre-o cincisprezece ani,
Eu optsprezece împliniți
Și amândoi eram bălăni,
Ea mai acca și ochi frumoși
Așa de dalei și de mițoși,
De gene lungi de jur umbriți!

IV

Era așa de blîndă ea!
Și mă iubea și o iubeam,
Dar și pe noi ne mai iubea
Norocul bun amînduror,
Ce ne urma la pas cu dor,
Pe cînd în crâng ne sărutam,

V

Așa 'nflora în Mai pe-atunci,
Blîla noastră pe Gilort
Cu Olteanca mea prin lunci;
Dormind cu codru 'l fermeca,
Cînd merla din tufiș căta
Cu drag, în brațe-mi cum o port.

IX

Privind portretul ei acum
M'apucă un dor de crâng și lunci
De al iubirei noastre drum...
Si-aci 'n pustiu mă 'ntreb ce cat?
De ce și cum ne-a exilat
Norocul nostru bun de-atunci?

VI

De-a rîndul satele șiau
C'amândoi ne iubim
Și toți de noi se minunau,
Țărani, cînd în calea lor,
Ne întăneau, ziceau în cor:
Ce minnat ne potrim!

VII

Eram serbătoriți de ei
Și flori în drum ne aruncau
Zîmbind frumos bărbați, femei;
În trecut noi le mulțumeam
Și capul doar ni-l întorceam
Spre ei nimiți cum remăneau.

VIII

Gilortul, dacă-i atinga
Piciorul, cînd trecea în crâng,
Că tremura în loc părea:
Și beat de-așa noroc și el
Spunea: trupșor mai subțirel
N'a mai răzud și n'o redea.
Trupșorul ei ce stam să-l frîng.

LELIA

STUDIUL LITERAR

După Manasse, Lelia, este personajul principal din piesă, acțiunea întregă și desnodământul fatal se învârtesc în jurul ei, încât o mare parte din public a fost de părere, că pe nedrept autorul a pus titlul piesei de Manasse¹⁾, ei trebuia să o pue Lelia.

Ori-și-cum ar fi coperta, piesa rămâne tot ca una din cele mai bune lucrări dramatice românești. Lelia este d-șoara care o vedem zilnic înaintea noastră, știind francezește, limbă cu care poți intra în saloanele noastre mondene, cântând binișor la piano, caută să se impue publicului provincial printr'o aventură mai mult sau mai puțin galantă, ca astfel numele ei să fie purtat în gurile tuturor.

De mică e crescută departe de părinți cari o iubesc, departe într'un colț uitat din străinătate, așa încât pe zi ce merge îi se șterge dinaintea ochilor persoanele iubite și atunci când vine acasă ca «candidată la măritis», privește cu un aer străin tot mediul ce o inconjoară.

De aceea, educația greșită din pension, unde domnișoarele mai visează și astăzi vre-un prinț, a dat fatal roade.

Mulți au putut vedea cazuri analoage în orașele din provincie; aci în Capitală, ele par ca ceva firesc, ca natural; ei bine, un tânăr ca Frunză, ce n'are prieteni gălăgioși, «băiat cuminte», cum zic orașenii, e lăudat pretutindenii; deci, nu se putea ca soții Nuhâm și Esthera Căhănovici să nu-i deschiză ușile saloanelor lor.

1) Din cauza lipsei de spațiu, am fost siliți să nu studiem în articolul nostru «Manasse» pe Lelia mai pe larg, așa după cum s'ar fi cuvenit. O facem acum, reamintind că studiul nostru a apărut în No. 11—12, anul V.

Lelia nici nu își dă seamă de deosebiri de religie, casa tatălui, deși ar trebui să fie religioasă, e mai mult liberă, schimbistă, fiecare își au ideile lor, alte idei mama, deosebite tatăl, cu totul opuse ideile lui Lazăr, iar deasupra tuturora se impune bătrânul.

Religiozitatea Leliei e pusă la îndoială, își are și dânsa opiniile ei separate, ceea ce n'o împedecă ca să iubească mult bunicul.

Revenind la Lelia, adăugăm că în ochii tuturor domnișoarelor de talia ei, un tânăr ce n'a citit Alfred de Musset sau pe Alphonse Lamartine, ce nu știe să cânte din mandolină sau vioară, în fine, care nu e «cavalier», acela e un nimic.

Compătimirea e ceva înăscut mai mult sexului slab, astfel cu siguranță ea va lăuda pasul fetei lui Calman, deși părinții nu simpatisează această întâmplare, care e un lucru ce se întâmplă foarte rar, în urbea pacinică și atât de monotonă ca Fălticeni.

Ca una care e crescută în principiile educației streine, natur l nu își va da rochia să o coasă croitoreasa târgului, ci trebuie să știe ori-și-cine, că rochiile sunt făcute la Viena.

De la prima vedere s'ar părea că iubirea ce o hrănește față de Frunză, e un ce «passant», ce se vede la vârsta de 19 ani, așa de comun domnișoarelor. Dar din contră, îl iubește pe Matei Frunză cu toată ardoarea și inima, împotrivindu-se la plânsetele disperate ale bunicului și la tânguiriile părinților ce văd că singura lor fată, caută să se rupă de dânsii.

M. A. RENNERT.

(VA URMA).

MORAVURILE NOASTRE LITERARE

Da, e mereu nouă, căci acordurile se aud încă astăzi pretutindenea. Țara noastră binecuvântată de Dumnezeu ca un teritoriu eminentemente limbistic, adică a se vorbi mult și de a se face puțin, aude vaele atâtor intelectuali, cari o desfătează de multe ori, dar stă nepăsătoare. În seria noastră de articole, «Cum se citește» și în articolul «Arta și teatre la noi»¹⁾, am arătat în liniamente generale cauza acestei triste, dar prea adevărate stări. Ne vom mărgini deci, a mai desbata unele puncte.

Prin actuala lege a excelentului Ministru de Instrucție și a Cultelor, s'a înființat casa zisă a artelor, ce va cuprinde toate manifestațiile noastre literare și artistice. Acum douăzeci de ani, povestește Vlăbuță, s'a întâlnit cu Eminescu ce era îmbrăcat cu un palton vechiu, și sgribulit de frig și de foamea ce-l chinuia, se ducea acasă. Atunci Eminescu i-a spus despre un plan al său, de a face o casă de artiști, unde să găsească poeții totul, nu să trăiască în halul lui.

Sărman geniu! n'a avut norocul să vadă acest vis împlinindu-se, căci a fost doborât de chinurile vieții prea curând. De atunci și-au mai dat duhul mulți scriitori, doborâți și dânsii din cauza mizeriei; de abia acum după multe greutăți, s'a alocat o sumă de 100.000 lei la bugetul Ministerului de Culte, pentru acest scop.

Indată — moravurile literare — căci suntem în Belgia Orientului, au început să abunde. S'au numit o sumă de scriitori, aparținând grupului simbolist, inspectorii, directorii, unul însărcinat să

meargă la Danemarca pentru... reorganizarea teatrului sătesc. Și iată că avem scriitori liberali, conservatori și junimiști, toți voind ca în operele lor să se oglindească influența binefăcătoare a bugetului.

După, Franța, Italia, Spania, sora mai mică a început să dea atenție oamenilor de litere, fiindcă mulți — oh! prea mulți — cred pe poeți ca un ce, ce n'au nevoie de necesitățile traiului și a vieții, închipuindu-și că vastele castele ce și le făuresc sunt într'adevăr pline cu napoleoni și ruble, mese întinse îmbelșugate; doar e o legendă, că sărmanii proletari mor în mizerie! Evident, că poetul prin firea lui nu se va mărgini ca să se scoboare în rândul comercianților, el crede că arta și talentul e apreciat.

Ah! au uitat că trăesc în țara unde s'a permis ca întruparea cea mai mare a poeziei românești, Eminescu, să fie insultat grosolan în viață, să se insulte oameni cari înseamnă ceva, nu numai în istoria și literatura noastră, dar chiar în acea străină.

Alexandru Xenopol este zilnic hărțuit de criticii noștri eminenti; oricâte vederi ar avea D-sa deosebite de ale altora, Xenopol rămâne ca o figură importantă în mișcarea noastră din ultimile trei decenii, pe când junii criticii a la Iuliu Dragomirescu rămân celebri necunoscuți. Un alt Bărbat mare, Bogdan Hașdeu, e coborât la nivelul agenților electorali, seninul și prea veneratul bătrânul academician Dimitrie A. Sturdza, e batjocorit fără de seamăn.

Nu mai vorbesc de așa zisa pleiadă, care face recensii literare, săgetând, cu săgețile lor pline de ură, pe orișice talent nou. Străinul, care vizitând acum țara și s'ar interesa bună-oară de mișcarea noastră literară, și-ar face cruce, auzind atâtea și atâtea grupuri de Caionisti, Iorganisti, grupul lui Malherbe, a Ma-

1) Vezi M. A. Rennert: *Cum se citește*; *Ovidiu* anul al IV, No. 1, 4, 5, 8; *Doina*, No. 1, anul I; *Muzicil Eminescu*, No. 8, anul II.

gului dela Cămpina și grupul noul nou, proaspăt încheșat a D-lor C. Sterea & P. Bujor, cel mai sănătos în idei și mai bun.

De ce această risipire de forță, de vigoare și de muncă, un grup are o idee, celalt și-o asumează că e a lui, și cititorii asistă în ziarele noastre politice la polemici între profesorii universitari, expresia bărbatului cult, cu niște băeți de abia eșiți de pe băncile școlii.

Bărbați ca Pompiliu Eliade, Grigore Tocilescu, Ovid Densușianu, sunt invinuiți că nu știu a scrie.

Ei bine, nu au dreptate Franța și Germania, că ne privesc ca orientali? Aceste proceduri nu aduc lumină nouă, ci întunecă publicul. Dar onor. p. t. încurajează foilețele aceste foarte obscure și de multe ori foite cerești, decât pământesti, ca revista «Cuvântul», pe când revistele bune pier din cauza lipsei de concurs a tuturor românilor, ce încurajează aceste spanacuri unde se cultivă insulte triviale.

Un talent nou se ivește, e imediat șters de pe lista literaților zilei, cine de pildă a scris vre-un rând măcar despre poeziile lui P. Cerna. Indiferent unde le publică, el arată un talent mare, puternic, pe când un june poet, Al. Petroff, e lăudat sus și tare.

Uitați-vă cum cântă iubita, Domnul.

În care isvor scâlde-și fața ta
Copila de zei, să n'o pot uita
Și chiar s'o iubească
În minte s'o port, etern s'o dorească.

Din care senin smulse-și ochii vii
Copilă, ce azi din insulă vii
În care isvor
Scâlde-și ochii tăi plini de amor?

De ce mintea îmbeți și inima-mi iei
Născut-o din zori, iubit-o de zei.

Această poezie cerească, e dată de model și lăudată de D-l Al. Macedonski, fostul director al ziarului «Le beau Da-

nube bleu», devenit astăzi ca conservator inspectorul monumentelor noastre istorice.

Curentele sunt foloșitoare, în orișice literatură, dacă au ceva nou și just în observația lor. Cazul cu Sadoveanu: în loc să arate publicului cititor, discuția întreagă asupra temei moralei în artă, hait că se amestecă religia.

D-l Sanielevici nu e român și ca atare nu înțelege o operă românească.

Și la toate atacurile, a răspuns D-na Evan.

Știți cine a apărut pe D-l Mihai Sadoveanu? jumătatea d-sale, D-na Esabela Sadoveanu. Iată un nou mod cam sui-generis de critică literară.

Maestrii din înălțimea Olympului susțin cu tărie, că ai lor sunt talente puternice, aruncând gratificații... și laude mari, cutărui X, cutărui Z poetastru.

De aceea, cum voiți ca voi, ce vă străduiți pentru «frumosul în poezie», muncind până a da o formă corectă versului sau a așterne o bucată de proză, să fiți prețuiți după justa valoare, dacă p.t. să ia după avizul maestrului A sau B.

Poeții în anul 1906 — anul jubiliar — trăesc ca și acum în urmă patru decenii, cei mai mari scriitori ai noștri au trăit în mizerie, dar chiar astăzi îi vedem pe la toate administrațiunile.

E destul de rușinos, ca marelui Gherea Ioan sau celor mai mari poeți ai noștri ca Alexandru Vlăduț și Gheorghe Coșbuc, Statul să nu le acorde o subvenție proprie, ca astfel să fie la adăpostul vieții sigure, așa după cum e în Germania, Franța, Anglia chiar și în săraca Spania.

Nu zău, nu e oare trist, ca străinii ce vin prin Predeal oprindu-se la Ploești, unde maestrul Constantin Dobrogeanu servește cu bere, mititei și patricieni, să nu dea din cap în semn de mirare. Ce țară e aceasta, unde nu se apreciază

oamenii mari? se întreba Vilhelm Krote în «Viener Zeitung», vorbind de literatura noastră.

Dacă se aruncă mii de lei la un biet gazetăraș să traducă pe «Kant Imanuel» în românește, și fie-mi permis a zice, ce rost are *critica rațiunii* pure! Operă pur filosofică, să fie pusă în mâinile învățătorilor? Dânsii nu cunosc operele filosofice ale filosofului lor Vasile Conta, și deodată să citească pe marele filosof, pentru care trebuie, cum orișicare recunoaște, o cultură anumită ca să poată pătrunde înțelesul cărții.

Se cheltuese deci, zeci de mii pentru subvenționarea cutărei opere, necunoscute nimănui, dar ce aleargă iute la sate și cătune.

Ni s'a spus în glumă, se vede prea pomposul titlu de «Belgia Orientului», într'adevăr în cealaltă Belgie, acolo e dragostea pentru scriitori. Scriitori ca Maurice Maeterlinck, Camille Lemonnier, Emil Verhaaren, sunt ridicați în slava cerului, deși operele lor simboliste, de cari se face așa multă gălăgie, sunt cu mult inferioare laudelor ce li se acordă.

Aceste lupte «pro gloria» nu mai încetează, mă rog e și sexul slab amestecat, ba Madam Smara Gheorghiu, eterna Madam Smara, D-na Riria Coralia von Gatoschi, Domnișoara Gribincea Laurenția, și una de abia cunoscută din vre-o două poezii: Alice Călugăru.

Dacă cei mari stau alături de nulități protejându-le revistele și acoperindu-i sub mantaua largă, atunci ce să mai vorbim de cei mici, cari se numără la noi.

Cu ocazia turburărilor știute din Martie, D-l Iorga a citit, în sala Dacia, adesiunile tuturor poeților pentru apărarea limbii românești. N'am văzut numele D-lor D. Nanu, Rădulescu Niger, Delavrancea Haralamb Lecca, Lud. Daus, P. Vulcan, Ioan Adam, Cincinat Pavelescu, ci pe ale D-lor D. Nichifor, G. Vâlsan,

Const. Nuțescu, Niculescu-Chic și alți de asemenea natură.

Când mic și mare s'au sculat în contra procedului de a se înlocui limba maternă prin una străină, se presupunea că scriitorii sunt perfect înțeleși.

S'a dat pe față iarăși vecinica luptă «omni contra omnes». Moravurile literare au reapărut spre bucuria unora, spre rușinea noastră.

Nu știu încă care e programul viitoareii instituțiuni. Casa artelor dar, ar fi de dorit să oprească pe cei în drept, deși legea nu spune de a se da concursul revistelor, în cari se insultă oamenii noștri cei mari, arătând astfel că luptă pentru artă.

Ar mai trebui să se ocupe de altă chestie mai importantă, reglementarea între editori și scriitori. O sumă de librării cumpără azi pe nimica operele talentelor tinere, în schimbul a 50—60 lei, după cum e nevoia poetului, ca mai apoi editorul să facă o mie, două de volume îmbogățindu-se pe nedrept.

Casa artelor ar putea lua în editură proprie, după cum se face în Franța, cărțile de o mare valoare literară, desfăcându-le pe un preț efitin tuturor, ca să se cunoască pe de o parte opera, pe de altă parte scriitorul.

Cu modul acesta — scriitorii pe o scară mică — ce-i drept, se vor impune atențiunii generale, ne mai întâlnind cazuri ca cele povestite de un ziar, că un domn critic, actualmente conducătorul unei reviste, D-l Ilarie Chendi, să critice volumul de proză al umoristului scriitor George Ranetti, ca fiind unul de... versuri.

În privința meritelor literare moravurile sunt și mai urâte, se pune atâta venin, atâta răutate omenească, că amintește adagiul latin, «homo homini lupus» nu lasă cea mai mică ocazie fără «să-i tămăze».

Meritele lui Hașdeu le cunosc mai bine Francezii decât noi, Agatha Bărsescu e mai apreciată ori și unde afară de în țara Românească, poeții contemporani Macedonski, Alex. Vlahutza, prosatorii Delavrancea și Gane, sunt traduși în limba Germană de însuși Nemții, ce au învățat limba românească, spre a o cunoaște mai bine. Nu mai amintim de masa cea mare a oamenilor de știință ce îi avem, ce colaborează la revistele cele mai mari din Europa, dar cari la noi sunt foarte puțini cunoscuți.

Noi ? noi zădărnici ori-ce avânt măreț, facem intrigi printre culise, nu la lumină, că doar vom sili pe poetul Y să arunce lira, să nu mai serie. Unii mai slabi au căzut neputând suferi ca nedreptatea și perfidia să triumfe și s-au retras definitiv de o cam dată departe de mișcarea cea nouă literară ce s-a manifestat și se manifestază încă de o bucată de vreme încoace.

Constatarea e cu atât mai tristă, cu cât puținii scriitori ce se mai mențin pe «piață» sunt amărâți și desgustați de moravurile aceste moderne, și doar din când în când mai seriu câte ceva.

Credem că a sunat de-acum ceasul, că aceste obiceiuri inadecvăr orientale să înceteze nefiind în avantajul nici a țării, nici a literaturii ce a intrat cu modul acesta în bunul plac a unui sau a altui șef.

În această direcție, a aprecierii talentului stăm ca și în 1866, 1886-1906, 40 ani de muncă intelectuală, ca un Caragiale să fie acuzat de plagiat, Tocilescu că e un pungaș, și alte stupidități enorme. Era vorbelor a trecut și din fapte în fapte, se va înalța adevărul ce trebuie să lumineze cititorii asupra acestor proceduri destul de triste, pentru moravurile unei țări, ce în străinătate e crezută ca un centru de cultură.

M. A. RENERT.

ROBERT LOUIS STEVENSON

TEZAURUL DIN FRANCBARD

(URMARE)

CAPITOLUL V.

Găsirea tezaurului

Un om nu trebuie să-și desmintă calitățile sale, căci asta ar însemna că caută să scape de datoriile pe care le are. Eu trebuie să fiu mereu în picioare și la lucru; nu trebuie să fiu un pachet în corabia vieții.

Așa înainta el pe drum, ungând din prisos cu vorbe încorchența gândurilor sale; pe când băiatul asculta în tăcere, cu ochii întepeniți la cai și cu mîntea frământată de gânduri.

Amuțise de tot; toată exuberanța de fraze a doctorului, nu putea să clatine măcar o părere a lui Jean-Marie; și mergea la Fontainebleau plin de milă, de groază, de indignare și desnadejde.

În oraș Jean-Marie rămase țintuit pe capră ca să păstreze tezaurul; pe când doctorul, cu o voioșie stranie, ușoară, aproape beată în mișcări, intra și eșea prin cafenele, unde strângea mâna ofițerilor din garnizoană și amesteca câte un absint cu frumusețea bătrâneței experimentate; intra și eșea prin prăvălii, de unde se întorcea încărcat cu fructe scumpe, o broască de mare veritabilă, o admirabilă bucată de mătase pentru nevasta sa, un baston nepotrivit pentru el, și un chipiu ultima modă pentru băiat; intra și eșea prin oficiile telegrafice, de unde trimetea telegrame și unde, după trei ceasuri, primi un răspuns, făgăduindu-i o vizită pe a doua zi; împrăstia pretutindeni în Fontainebleau gingașul suflu al chefului său dumnezeiesc.

Soarele era jos de tot, când porniră

înapoi; umbra pomilor din pădure se proiecta de a curmezișul drumului alb și lat care-i ducea acasă; mirosul pătrunzător al pădurii spre seară, se ridica ca un nou de tămâie din imensul câmp al creștetelor de arbori; și chiar pe stradele orașului, unde aerul se prăjise toată ziua între zidurile albe, se mișca și ondula ca o muscă depărtată. La jumătatea drumului spre casă, ultima rază aurie dispăru spre stânga deasupra unui stejar înalt; și când ajunseră dincolo de marginele pădurei câmpia căzuse în umbra fumurie și o lună mare și palidă, se înălța plutind în cer deasupra plopiilor subțirați.

Doctorul cânta, doctorul fluera, doctorul flecărea. Vorbea de păduri, de războaie, de căderea rouei pe iarbă; se întorcea în laude despre Paris; se ridica îngâmfându-se pân' la ceruri să prindă slava arenei politice. Totul trebuia schimbat, pentru că ziua pierea, trebuia să ia cu sine urmele unui traiu dus, și soarele de a doua zi trebuia să inaugureze unul nou. «Destul», strigă el, «destul cu viața asta chinuită!»

Femeia lui (încă frumoasă, or din păcate era el părtinitor) nu va mai fi ascunsă; acuma va apare în societate. Jean-Marie va vedea lumea la picioarele lui; calea deschisă succesului, bogăției, slavei și cinstei după moarte. «Și, pe egea mea», zise el, pe viul Dumneneu, să-ți ții gura! Ești desigur un copil foarte tăcut; e o calitate pe care din fericire recunosc că o ai tăcerea, tăcerea de aur! Dar asta e un lucru important. Să nu-ți scape nici o vorbă; să nu ne încredem decât în bunul nostru Casimir; o să vedem ce facem cu vasele, în Anglia desigur.

— Dar nu sunt chiar ale noastre? zise băiatul aproape plângând, fu prima dată că rosti și el o vorbă.

— Ale noastre intru atâta, intru cât

numai sunt ale nimănuia, răspunse doctorul.

— Dar statul poate să aibă vr'o pretenție.

— Dacă ni s'ar fura, de pildă, n'am putea avea dreptul să le reclamăm; nu am fi îndrituiți; n'am putea nici să ne plângem la poliție. Asta este monstruoasă condiție a legii*). E lucru simplu ce mai rămâne de făcut, din nedreptățile care totuși pot fi îndreptate de un deputat călduros, activ și filozof.

Jean-Marie își puse nădejdea în M-me Desprez; și pe când mânau spre drumul dela Bourron, printre plopii care-și fremăntau frunza, el murmura o rugăciune și biciui calul ca niciodată. Desigur, îndată ce vor ajunge, doamna și va arăta fiica și va pune capul visului ăstuia al omului deștept.

Intrarea lui Gretz fie cunoscută și însoțită de un lătrat foarte furios; părea că toți câinii din sat miroseau tezaurul din chichița trăsorii.

Dar pe linie nu era nimeni, doar trei pictori peisagiști, fără lucru, în ușa lui Tentaillon. Jean-Marie deschise poarta verde și bagă în curte calul și cabrioleta; și aproape în clipa aceea M-me Desprez se ivi în pragul bucătăriei cu o lampă în mână; căci luna nu se ridicase destul de sus ca să lumineze zidurile grădinei.

— Inchide porțile Jea-Marie! strigă doctorul, imediat cu un aer misterios. Anastasio, unde este Alina?

— S'a dus la Montereau să-și vadă părinți, zise doamna.

— Nu se putea mai bine! exclamă doctorul cu căldură. Aicea, repede, apropie-te de mine; nu-mi place să vorbesc prea tare, continuă el. Draga mea, suntem bogați!

— Bogați! repetă femeia.

— Am găsit tezaurul din Franchard.

*) Las'o și așa, numai să sfârșese socoteala.

răspunde bărbatul său. Uite, vezi primele fructe; un ananas, o roche pentru draga mea — cum o să-mi mai șadă de bine! — crede pe bărbatul tău, crede pe iubitul tău, încearcă! Sărută-mă scumpa mea! Epoca cea tristă s'a sfârșit; fluturul își întinde aripele colorate. Măine o să vie Casimir; într'o săptămână o să fim la Paris — fericiți în sfârșit! O să ai diamante. Jean-Marie, scoate-l din ladă, eu o grije sfântă, și du-l bucată de bucată în sufragerie. O să avem argintărie la masă! Draga mea, grăbește-te și gătește broasca asta de mare; o să mai ațâțe, o să mai mărească cina noastră de toate zilele. Eu singur, mă duc în pivniță. O să bem o sticlă din drăguțul de *Bean-jolais* care-ți place ție și o să sfârșim cu cel din *Hermilage*; au mai rămas trei sticle. Bun vin, demu de așa ocazie!

— Dar bine omule, îmi vin ameteți, strigă ea. Nu pricep.

— Broasca, iubito, broasca! strigă doctorul; și o împinse spre bucătărie cu lampă cu tot.

Jean-Marie rămase înmărmurit. Își inchipuise o scenă cu torul alta — o împrejurare, imediată, și speranța lui începu pe loc să scadă.

Pe doctor îl găseai pretutindeni, puțin cam nesigur de picioarele sale, și sprâjinind zidul cu umărul, când și când; căci era mult de când gustase absintul, fusese o idee greșită. Nu că-i părea rău că băuse prea mult într'o astfel de zi, dar își făcea un memorandum ca să știe cum să ne poarte de aci înainte; pentru a doua oară, nu trebuia să cadă victima unui obicei așa urât. Într'o clipă scoase vinul din pivniță; așeză vasele de sacrificiu, murdare încă de pământul istoric, parte pe fața de masă albă, parte pe dulap. Intra și ieșia din bucătărie, îmbiind pe Anastasia cu vermut, încălzind-o cu iluzii asupra viitorului, prețuind noua lor bogăție cât mai mult; și înainte ca

să stea la masă, tăria femeii se topise în focul entuziazmului său, timiditatea ei dispăruse; și ea începu să vorbească în bătae de joc despre viața din Gretz; și când se așeză și începu să imbuce, ochii ei aveau strălucirea diamantelor în perspectivă.

Tot timpul mesei ea și doctorul făceau și refăceau planuri peste planuri. Vorbeau, ascultau și ciocneau pe rând. Chipul li se lărgea sub surâsuri; ochii lor străluceau ca și cum ar fi reflectat onorurile politice ale doctorului și ovațiunile din saloanele doamnei.

— Dar n'ai să fii Roșu*)! strigă Anastasia.

— În fundul sufletului, sunt centru din stânga, răspunse doctorul.

— Madame Gastein o să ne prezinte — o să fim uitați de toți, zise doamna.

— Niciodată protestă doctorul. Frumusețea și talentul lasă urme.

— Fără indoială, am uitat cum să mă îmbrac, oftă ea.

— Draga mea, mă faci să roșesc, strigă el. Căsătoria ta a fost tristă!

— Dar succesul tău — să te văd apreciat, onorat, numele tău în toate jurnalele, asta e mai mult de cât plăcere — este paradisul! strigă ea.

— Și odată pe săptămână, zise doctorul apăsând asupra silabelor, odată pe săptămână o partidută de bacara?

— Numai odată pe săptămână? întrebă ea, amenințându-l cu degetul.

— Jur pe cinstea mea politică, strigă el.

— Am să te rămâi, zise ea și-i întinse mâna.

El o acoperi de sărutări.

ALBERT DAV.

(VA URMA)

*) partide politice.

Colaboratorii Revistei OVIDIU

Florian I. Becescu, Rădulescu Niger, Dr. Al. Tălășescu, Nuși Tului, Dim. C. Zavalide, Albert Dav., Dem. Teleor, G. Murnu, G. Tutoveanu, I. Duscian, Căpitan Popovici (Răsboeni), Dionisie Stoica, Opran Potârcă, D-na Nușy P. Vulcan, D-na Ecaterina Dimonie, Leontin Iliescu, F. David Bacău, Iulian Siniol, M. A. Rennert, Const. Cihan, Const. G. Brădețeanu, Al. Răulescu, Dem. D. Stoenescu, N. Bațaria, P. Daniulescu, Ion Constantinescu, I. Ghițun, Cruțu Delasăliște, Șt. Tuțescu. Popescu-Turnu, V. Diamandi, Popescu-Dolj.

Direcțiunea revistei «*Ovidiu*» a luat măsuri ca acest număr închinat neamului românesc, să se trimită gratuit tuturor intelectualilor din Banat, Ardeal, Bucovina și Macedonia, cari ne-au vizitat orașul.

Din cauza lipsei de spațiu, dările de seamă asupra cărților primite la redacție, se vor publica în numărul viitor.

No. 8 al revistei va fi consacrat Expoziției naționale.

Adresăm un călduros apel tuturor abonaților noștri, să ne trimită abonamentul de 6 lei prin mandat poștal, cu care ne vor înlesni mijloacele spre a duce lupta mai departe pe tărâmul culturii naționale.

GH. A. NASE

MEDGIDIA-GARA

Mare Fabrică de Licheruri fine distilate

de **Trandafir, Portocale, Menta, Benedictin**

Cognacuri indigene și străine, Jamaică, Rom, Țuică naturală de prune de Pitești, Vinuri excelente de Odobești, Cotnar și Drăgășani, Oțet

și toate produsele spirtoase se găsesc la prima și renumita fabrică a D-lui GH. A. NASE

CU PRETURI UIMITOR DE EFTINE

Așa bună-oară se găsesc licheruri delicioase de portocale până la 90 bani litru. — Oțet natural până la 20 bani litru.

Am vizitat personal fabrica D-lui Nase la Medgidia și ne-a rămas o impresie neștearsă de modul aranjării, al ordinei și al curăteniei ce domnește.

Felicităm pe D-l Nase și-l rugăm să ne înzestreze și Constanța cu o sucursală cât de modestă a fabricii sale.

La „Bereria Regală“

Fraților Gheorghiu

SE SERVEȘTE

CEA MAI EXCELENTĂ BERE de LUTHER

și

MÂNCĂRI RECI

SERVICIUL PROMPT și ORCHESTRA IN TOATE SERILE

D. BALANESCU

MAGAZIN DE FERERIE

Str. Carol, 167 — Constanța — Str. Carol, 167

Special în Vopsele, Lacuri, Ulei englezesc și de la Frații Asan, *qualit. I-a*

Asortiment complet în articole de:

FERERIE LUCRATĂ PENTRU IMOBILE

Broaște, Balamale, Cuie, Lacăte, Var hydraulic, Ciment, Nicovale, Menghinene și unelte de Tâmplărie, etc. etc. etc.

Toate cu prețurile foarte eftine

COFETĂRIA „FURNICA“

a Domnului

PETRE POSTELNICU

e asortată cu cele mai delicioase
Bomboane și Dulcețuri

DROGUERIE MEDICINALA

Alex. I. Heldenbusch

— CONSTANȚA —

STRADA CAROL I (SUB HOTEL REGAL)

Asortată cu toate articolele acestei branșe ca: *parfumuri, articole de toaletă, cauciucuri, seringi etc.*, se vinde mai eftin ca ori-unde.

MARE DEPOZIT DE MARE DEPOZIT

Vinuri indigene și Țuică naturală

La Demnul

G. RIZESCU (zis BUCUREȘTEANU)